

УДК 347.4

*Тетяна Геннадіївна Д'яченко,
аспірантка відділу проблем
цивільного, трудового і підприємницького права
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
ORCID 0000-0002-9764-005X*

ЩОДО ПУБЛІЧНОСТІ ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Актуальність теми. Незважаючи на те, що принцип «свободи договору» віднесено законом до загальних засад цивільного законодавства України (ст. 3, 627 ЦК України), а правове регулювання цивільних правовідносин значною мірою здійснюється за допомогою диспозитивних норм, дія цього принципу цивільного права не є необмеженою. Зокрема, одним із прикладів обмеження дії принципу «свободи договору» в цивільному обороті є правове регулювання «публічного договору» (ст. 633 ЦК України).

Як зазначають науковці, основний висновок з оцінки цих норм ЦК України полягає в тому, що ст. 633 кодексу містить обмеження свободи договору для підприємця, що продає товар, виконує роботи або надає послуги. Такий підприємець не вправі встановлювати дискримінаційні правила переваги (одним особам перед іншими), тобто вибирати на свій розсуд собі контрагента по договору, не вправі встановлювати ціну товарів, робіт, послуг, різну для окремих категорій споживачів, тобто позбавлений свободи щодо визначення для них неоднакових умов договору. За наявності можливості надати споживачеві товари, послуги, виконати для нього роботи підприємець не має права відмовити споживачу в укладенні публічного договору, інакше споживач має право на звернення до суду з вимогою про відшкодування збитків [1]. Таким чином, норми ЦК України, що регулюють «публічний договір», спрямовані на захист слабкої сторони цивільного договору, якою є фізична особа, що укладає договір з суб'єктами господарювання для задоволення особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника, тобто – споживач (п. 22 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів») [2].

Згідно з ч. 1 ст. 633 ЦК України сферою застосування публічного договору, зокрема, є сфера банківського обслуговування. У банківській сфері однією з найважливіших правових форм залучення банками грошових коштів фізичних осіб залишається договір банківського вкладу. Останній дає змогу банкам, як фінансовим установам, що займаються фінансовим посередництвом з отримання та перерозподілу фінансових активів, залучати грошові кошти фізичних осіб у банківський вклад, а фізичним особам надає можливість утримувати свої заощадження у банках та отримувати додатковий дохід від їх вкладів. Відповідно до норм ч. 2 ст. 1058 ЦК України договір банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, є публічним договором, публічність якого компенсує економічну та правову слабкість вкладника (фізичної особи) у відносинах з банком. Оскільки, на відміну від ст. 633 ЦК України, у ст. 1058 ЦК України йдеться про публічність договору банківського вкладу за участю «фізичної особи», а не «споживача», публічним слід розуміти і договір банківського вкладу за участю фізичної особи – підприємця, оскільки встановити мету такої фізичної особи, що вносить вклад до банку, з достовірністю неможливо.

З огляду на це в науковій літературі віднесення договору банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, не заперечується, але ця проблематика в умовах поглиблення в останні роки тенденції диференціації умов банківських вкладів фізичних осіб окремо не досліджувалась. Тож це, в умовах триваючого процесу рекодифікації цивільного законодавства, свідчить про до-

цільність комплексного наукового дослідження публічності договору банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа.

Огляд літератури з теми дослідження. Питання щодо публічності договору банківського вкладу, за яким вкладником є фізична особа, досліджувався багатьма авторами (М. Агарковим, І. Безклубим, М. Біда, О. Вінник, О. Вишневським, В. Вітрянським, Л. Єфімовою, Є. Кармановим, В. Майоровим, О. Олійник, Є. Сухановим, В. Спіжовим, Г. Тосуняном та ін.). Водночас системних наукових досліджень сучасного стану цивільно-правового регулювання договору банківського вкладу за участю фізичних осіб в Україні в останні роки не проводилось.

Мета та завдання дослідження – на основі всебічного аналізу цивільного законодавства України дослідити правове регулювання договору банківського вкладу, за яким вкладником є фізична особа, як публічного договору, дослідити вимоги закону до таких договорів та надати пропозиції щодо удосконалення чинного цивільного законодавства.

Виклад основного матеріалу. У найзагальнішому вигляді публічний характер договору банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, означає, що банк не має права відмовити вкладнику в укладенні договору банківського вкладу на умовах, які він зараз пропонує для клієнтів банку, крім випадків, згаданих у ст. 633 ЦК України. При порушенні цього обов'язку банк може бути примушений по суду до відшкодування завданих збитків (ч. 4 ст. 633 ЦК України) [3]. Це можна тлумачити так, що банк повинен укласти договір банківського вкладу з будь-яким з представників тих категорій фізичних осіб, яким адресовано його публічні пропозиції по вкладах. Як впливає із норм ч. 4 ст. 633 ЦК України, банк не має права відмовитися від укладення публічного договору за наявності у нього можливостей надання споживачеві відповідних послуг, а у випадку необґрунтованої відмови банку від укладення публічного договору він має відшкодувати збитки, завдані споживачеві такою відмовою. Отже, оскільки підставою для притягнення банку до відповідальності у вигляді відшкодування завданих споживачеві збитків, є необґрунтована відмова банку від укладення публічного договору, слід дійти висновку, що така відмова банку може бути обґрунтованою, та відповідно з цим такою, що відповідає закону.

Аналізуючи підстави, за яких банк має право відмовити вкладнику, який є фізичною особою, в укладенні договору банківського вкладу, слід зазначити, що такі підстави можуть поділятися на ті, що передбачені законодавством, у т. ч. публічні, та ті, що зумовлені політикою конкретного банку у сфері залучення вкладів.

Зокрема, в Україні будь-який банк, який має банківську ліцензію, має право на залучення вкладів фізичних осіб (ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність») [4]. Це стосується і банків, що визнані Національним банком України проблемними (ст. 75 Закону України «Про банки і банківську діяльність»), якщо до них не застосовані відповідні заходи впливу, про які буде далі. Право банку на залучення коштів у вклади від фізичних осіб може бути обмежене у разі застосування до банку з боку Національного банку України заходів впливу (ст. 73 Закону України «Про банки і банківську діяльність») [4], до яких можна віднести зупинення, обмеження або припинення операцій із залученням вкладів фізичних осіб (1.3 гл. 1 Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління НБУ від 17.08.2012 р. № 346 [5]). Водночас у разі визнання банку неплатоспроможним та початку процедури виведення його з ринку залучення вкладів таких банків припиняється, а з відкликанням у банку банківської ліцензії є забороненою в силу закону (ст. 36, 46 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [6]).

Своєю чергою навіть за наявності у банку банківської ліцензії банк має право відмовити вкладнику, який є фізичною особою, у прийнятті вкладу, зокрема, у таких випадках: якщо прийняття вкладу банком призведе до порушення вимог закону (наприклад, спеціалізованим банкам (за винятком ощадного) заборонено залучати вклади фізичної особи в обсягах, що перевищують 5 відсотків капіталу банку (ст. 48 Закону України «Про банки і банківську діяльність»); призведе до недотримання банком обов'язкових економічних нормативів, зокрема, нормативів ліквідності: коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами (LCRBB) та в іноземній валюті (LCRIB) та/або коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) (розд. I, V Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368) [7]; при здійсненні банком функцій первинного суб'єкта фінансового моніторингу: у ви-

падках, якщо здійснення ідентифікації та/або верифікації клієнта, а також встановлення даних, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників, є неможливим або якщо у суб'єкта первинного фінансового моніторингу виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені; встановлення клієнту неприйнятно високого ризику або ненадання клієнтом необхідних для здійснення належної перевірки клієнта документів чи відомостей; подання клієнтом чи його представником суб'єкту первинного фінансового моніторингу недостовірної інформації або подання інформації з метою введення в оману суб'єкта первинного фінансового моніторингу, якщо здійснення ідентифікації особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановлення її кінцевого бенефіціарного власника або вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією є неможливим тощо. Банк також має відмовити у прийнятті вкладу у випадку (за винятком випадків, передбачених резолюціями Ради Безпеки ООН) особам, які є: а) особами та/або організаціями, яких включено до переліку осіб; 2) особами та/або організаціями, які діють від імені та за дорученням осіб та/або організацій, яких включено до переліку осіб; 3) особами та/або організаціями, якими прямо або опосередковано володіють чи кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи та/або організації, яких включено до переліку осіб (ст. 15 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення») [8] тощо.

Зазначимо, що в науковій літературі до інших підстав, які надають право банку відмовити у прийнятті вкладу фізичної особи, традиційно відносять такі випадки: а) відсутність у банку виробничих або технологічних можливостей для прийняття вкладів; б) інші об'єктивні причини, які не дають банку можливості надати послугу з прийому вкладу (якщо ці причини не викликані діями самого банку) [9, 10].

Своєю чергою, якщо банк з публічними пропозиціями до фізичних осіб або їх певних категорій не звертався та працює, наприклад, лише з юридичними особами, то такий банк має право відмовити фізичній особі в укладенні договору банківського вкладу. Однак останнє в цілому не характерно для банків, особливо для тих, що мають в Україні статус «спеціалізованого ощадного банку».

Тому що умови публічного договору встановлюються однаковими для всіх фізичних осіб, крім тих, кому за законом надані відповідні пільги, банк не може при наданні фінансових послуг із залучення вкладів від фізичних осіб надавати переваги одній фізичній особі перед іншою, крім випадків, передбачених законом.

Оскільки надання банківських послуг при залученні коштів вкладників на підставі договору банківського вкладу має свої особливості, які визначаються законодавством та банківською практикою, застосування норм ст. 633 ЦК України до праввідносин банківського вкладу має свої особливості.

Отже, у найзагальнішому вигляді публічний характер договору банківського вкладу за участю фізичної особи означає, що банк не має права відмовити останній в укладенні договору банківського вкладу на умовах, які він зараз пропонує для клієнтів банку, крім випадків, згаданих у ст. 633 ЦК України. При порушенні цього обов'язку банк може бути примушений по суду до відшкодування завданих збитків (ч. 4 ст. 633 ЦК України).

Зазначену норму можна тлумачити так. Банк повинен укласти договір банківського вкладу з будь-яким з представників тієї категорії фізичних осіб, яким адресовано його публічні пропозиції по вкладах. Отже, якщо банк не представляє на ринок пропозиції для фізичних осіб і працює виключно з юридичними особами, фізична особа не може вимагати укладення з ним договору банківського вкладу.

Своєю чергою з приводу заборони дискримінації споживачів банківських послуг щодо залучення вкладів слід зазначити таке. Як вже зазначалось, умови публічного договору є однаковими для усіх споживачів, крім тих, кому надані відповідні пільги (ч. 2 ст. 633 ЦК України). Законодавство України не встановлює пільг для споживачів зазначених фінансових послуг. З огляду на це виникає питання, як слід розуміти ці норми закону, з урахуванням того, що закон допускає диференціацію вкладів за видами: до запитання, строкові, на інших умовах (ст. 1060 ЦК України), а в банківській практиці така диференціація може здійснюватись і за іншими об'єктивними критеріями (наприклад, за розміром суми вкладу та валюти вкладу, за строком вкладу (короткострокові, середньострокові, довгострокові), за суб'єктами – для пенсіонерів, студентів тощо).

З огляду на це, на нашу думку, від заборони дискримінаційних умов для окремих клієнтів слід відмежовувати випадки встановлення банком диференціації умов вкладів. У такому разі різні умови договорів банківського вкладу пояснюються певними правовими та економічними факторами, і не можуть заборонятися. Наприклад, різний розмір процента за більш тривалими за строком вкладами і короткостроковими вкладами або вкладами до запитання є цілком природним та законним.

Не є порушенням публічності договору банківського вкладу, укладеного з вкладником – фізичною особою, встановлення інших різних умов для тих чи інших категорій вкладів (наприклад, за критерієм розміру суми вкладу, що розміщується в банку). Це стосується і так званого «private banking». Зазначене характеризується наданням певних переваг з боку банку «великим вкладником» та може виражатися в більш вигідних для них умовах, ніж ті, що встановлені для інших вкладників. При цьому, наприклад, договір банківського вкладу, який передбачає залежність підвищеної процентної ставки для вкладів із сумою вкладу 1, 2, 3 мільйона гривень, є публічним для вкладників, які мають такі накопичення. Ця перевага не є порушенням вимог ч. 2 ст. 633 ЦК України, оскільки вона зумовлена не особою вкладника, а сумою та строком вкладу. Це з економічної точки зору можна пояснити тим, що банки зацікавлені у залученні великих вкладів, оскільки саме вони надають банкам найбільш дешеві фінансові активи за низької собівартості обслуговування таких вкладів. На відміну від цього, якщо перевага зумовлена лише особою вкладника, наприклад, вкладником є пов'язана з банком особа, то такі переваги слід вважати незаконними (ст. 52 Закону України «Про банки і банківську діяльність»).

Не порушують публічності договору банківського вкладу, укладеного із вкладником фізичною особою, умови договорів, які різняться залежно від того, до представників якої соціальної групи належить вкладник – фізична особа (наприклад, встановлення банком підвищеного розміру процентів для пенсіонерів, студентів, військовослужбовців тощо). При цьому межею виділення таких соціальних груп у відносинах, що виникають на підставі договору банківського вкладу, є існуючий в Україні публічний порядок, інтереси держави і суспільства (ст. 228 ЦК України). Відповідно встановлення переваг для представників тієї чи іншої нації, релігії, гендерної належності тощо навряд чи можуть бути визнані законними.

Не є порушенням публічності договору банківського вкладу, укладеного із вкладником фізичною особою, і відмінність умов договорів банківського вкладу, які укладені у різні часи. Це зумовлено тим, що внаслідок зміни економічної ситуації на ринку банківських послуг або в силу інших об'єктивних причин банк може залучати вклади фізичних осіб на умовах (наприклад, за іншою процентною ставкою), які можуть істотно відрізнитись від тих, що існували раніше.

Тож можна дійти висновку, що вимоги ч. 2 ст. 633 ЦК України стосовно договору банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, слід розглядати як такі, що встановлені законом для надання однотипних фінансових послуг банку, але з урахуванням їх можливої диференціації. Відповідно лише сама по собі наявність відмінностей тих чи інших умов договорів банківського вкладу за участю фізичної особи не є свідченням недотримання сторонами договору банківського вкладу положень ч. 2 ст. 633 ЦК України.

Загалом же слід визнати, що в умовах існування подальшої тенденції поглиблення диференціації умов банківських вкладів (з урахуванням виду вкладу, особи вкладника, суми вкладу, строку, розміру та порядку нарахування та виплати процентів тощо) публічність договорів банківського вкладу, які розраховані на задоволення потреб широких верств населення, буде і в подальшому забезпечуватись банками шляхом розробки стандартних умов договорів банківського вкладу, які будуть пропонуватись усім вкладникам – фізичним особам або окремим соціальним групам населення для його укладення за моделлю договору приєднання (ст. 634 ЦК України).

Водночас слід визнати, що укладення банками договорів банківського вкладу з фізичними особами, які є так званими великими вкладниками, за моделлю договору приєднання, з дотриманням вимог ч. 2 ст. 633 ЦК України, таким, що ускладнене. Це зумовлено тим, що стандартизувати умови договору банківського вкладу для таких осіб практично неможливо, з огляду на те, що вимоги до договорів банківського вкладу, наприклад, у сумі 1 мільйон гривень та 1 мільйон євро або зі строком повернення вкладу 1–3 місяці та 1–3 роки для потенційних вкладників можуть суттєво різнитись. Це може стосуватись не тільки розміру процентної ставки, а й інших умов, у т. ч. умов

забезпечення виконання банком зобов'язань за договором банківського вкладу, враховуючи, що існуючий розмір гарантій Фонду гарантування вкладів фізичних осіб покриває лише вклади сумою не меншою 200 тисяч гривень, а через три місяці з дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану в Україні сумою не меншою 600 тисяч гривень (ч. 1 ст. 26 Закону України «Про систему гарантування фізичних осіб»). Зазначимо, що на практиці це, у разі визнання банку неплатоспроможним, веде до визнання відповідних договорів банківського вкладу та договорів забезпечення до нього нікчемними [11]. У зв'язку із цим можна в цілому погодитись з науковцями, які вважають, що в сучасних умовах до вкладника можна ставитись як до індивідуального інвестора, з можливістю надання йому різних варіантів строкового договору банківського вкладу та з урахуванням його потреб [12]. Це загалом стосується і гібридних договорів банківського вкладу за участю фізичних осіб, наприклад, залучених банком на умовах субординованого боргу (роз. III Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368).

Висновки. Тож можна дійти висновку, що за умов доцільності збереження публічності договору банківського вкладу за участю фізичних осіб на рівні ч. 2 ст. 1058 ЦК України доцільно було б надати Національному банку України право визначати певні категорії договорів банківського вкладу, в яких вкладником є фізична особа, такими, на які норми ч. 2 ст. 633 ЦК України не поширюються.

Список використаних джерел

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзери, Н. С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 896 с. С. 432.
2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
5. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.08.2012 р. № 346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
6. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
7. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 10.05.2022).
9. Коментар до параграфу 3 «Банківський вклад» глави 71 ЦК України. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. Київ: Юрінком Інтер, 2005. Т. II. 1088 с. С. 735.
10. Ефимова Л. Г. Банковские сделки: право и практика: монография. Москва: НИМП, 2001. 654 с. С. 251.
11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Третньої судової палати Касаційного цивільного суду від 20.02.2020 р. справа № 760/10386/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 05.02.2022).
12. Продляченко П. А. Содержание принципа публичности при депозитировании. *Приволжский научный вестник*. 2012. № 9 (13). С. 64–72. С. 70–71.

References

1. Dogovornoye pravo Ukrainy. Obshchaya chast': ucheb. posobiye. / T. V. Bodnar', O. V. Dera, N. S. Kuznetsova i dr.; pod red. O. V. Dzeri. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. 896 s. S. 432.
2. Zakon Ukrainy "O zashchite prav potrebiteley" ot 12 maya 1991 g. № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).

3. Grahdanskiy kodeks Ukrainy ot 16 yanvarya 2003 g. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).
4. Zakon Ukrainy «O bankakh i bankovskoy deyatel'nosti» ot 7 dekabrya 2000 g. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).
5. Polozheniye o primenenii Natsional'nym bankom Ukrainy mer vozdeystviya, utverzhdennoye postanovleniyem Pravleniya Natsional'nogo banka Ukrainy ot 17.08.2012 g. № 346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).
6. Zakon Ukrainy “O sisteme garantirovaniya vkladov fizicheskikh lits” ot 23 fevralya 2012 g. № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).
7. Instruksiya o poryadke regulirovaniya deyatel'nosti bankov v Ukraine, utverzhennaya postanovleniyem Pravleniya Natsional'nogo banka Ukrainy ot 28.08.2001 g. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).
8. Zakon Ukrainy «O predotvrashchenii i protivodeystvii legalizatsii (otmyvaniyu) dokhodov, poluchennykh prestupnym putem, finansirovaniyu terrorizma i finansirovaniyu rasprostraneniya oruzhiya massovogo unichtozheniya» ot 6 dekabrya 2019 g. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (data obrashcheniya: 10.05.2022).
9. Kommentariy k paragrafu 3 «Bankovskiy vklad» glavy 71 GK RF. Nauchno-prakticheskiy kommentariy Grahdanskogo kodeksa Ukrainy: v 2 t. / za otvet. red. O. V. Dzery (ruk. avt. tsv.), N. S. Kuznetsovoy, V. V. Lutsa. Kiyev: Yurinkom Inter, 2005. T. II. 1088 s. S. 735.
10. Yefimova L. G. Bankovskiye sdelki: pravo i praktika: monografiya. Moskva: NIMP, 2001. 654 s. S. 251.
11. Postanovleniye Verkhovnogo Suda v sostave kollegii sudey Tret'yey sudebnoy palaty Kassatsionnogo grahdanskogo suda ot 20.02.2020 g. delo №760/10386/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (data obrashcheniya: 05.02.2022).
12. Prodlyachenko P. A. Soderzhaniye printsipa obshchestvennosti pri depozitirovanii. Privolzhskiy nauchnyy vestnik. 2012. № 9 (13). S. 64–72. S. 70–71.

Д'яченко Т. Г. Щодо публічності договору банківського вкладу за цивільним законодавством України

У статті досліджуються вимоги цивільного законодавства до договору банківського вкладу за участю фізичних осіб як публічного договору. Ці вимоги розглядаються як один із прикладів обмеження дії принципу «свободи договору» в цивільному обороті України, що спрямовані на захист слабкої сторони цивільного договору, якою є фізична особа, що укладає договір банківського вкладу із банком. На підставі проведеного наукового дослідження автором з'ясовані підстави, за яких банки мають право відмовити вкладнику – фізичній особі в укладенні договору банківського вкладу, а також визначені особливості дотримання сторонами договору банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, вимог ч. 2 ст. 633 ЦК України. За результатами проведеного дослідження автором надані пропозиції щодо вдосконалення норм ч. 2 ст. 1058 Цивільного кодексу України шляхом надання Національному банку України повноважень визначати договори банківського вкладу, в яких вкладником є фізична особа, такими, на які норми ч. 2 ст. 633 ЦК України не поширюються.

Ключові слова: вклад, договір, договір банківського вкладу, публічний договір, договір приєднання, гроші, зобов'язання, субординований борг.

D'yachenko T. According to the publicity of the bank deposit agreement under the civil legislation of Ukraine

The statute extends the power of civil legislation to a bank deposit agreement, for the participation of physical assets, as a public agreement. The indications are considered by the author as one of the applications of the exchange on the principle of «freedom of contract» in the civil circulation of Ukraine, which is directed at the defense of the weak side of the civil contract, which is a physical person who places the contract of a bank deposit with the bank. On the basis of the scientific research carried out by the author, the author states for such banks the right to entitle the depositor - an individual in the bank deposit agreement laid down in the bank deposit agreement, as well as the specificity of the parties to the bank deposit agreement, in which the depositor is an individual, vimg part 2. 633 Central Committee of Ukraine. The author has established that banks have laid down agreements on bank deposits with physical persons, like “great investors”, for the model of the agreement, with additions, they could have part 2 of article 633 of the Central Committee of Ukraine, e complicate It is pointed out that it is practically impossible to standardize the mind of a bank deposit agreement for such companies, looking at those who are able to agree on

a bank deposit, from the side of potential depositors can be different. In general, there are also hybrid agreements on bank deposits for the participation of physical assets, for example, received by the bank on the minds of a subordinate board.

The aim of the article. Based on a comprehensive analysis of civil law of Ukraine, to investigate the legal regulation of the bank deposit agreement, under which the depositor is an individual, as a public contract, to investigate the requirements of the law to such agreements, and provide suggestions for improving existing civil law.

Results. Taking into account the above, we can conclude that under the conditions of expediency of maintaining the publicity of the bank deposit agreement, with the participation of individuals, at the level of Part 2 of Art. 158 of the Civil Code of Ukraine, it is advisable to give the right to the National Bank of Ukraine to determine the bank deposit agreements in which the depositor is an individual, such as the rules of Part 2 of Art. 633 of the Civil Code of Ukraine do not apply.

Key words: deposit, agreement, bank deposit agreement, public agreement, admission agreement, pennies, goiter, subordination borg.

DOI: 10.33663/2524-017X-2022-13-61